

Linwood Barclay

Geloof je ogen

1

‘Kom binnen, Ray.’

Harry Peyton gaf me een hand, ging me voor zijn kantoor binnen en gebaarde naar de rode leren stoel tegenover zijn bureau. Hij was ongeveer even oud als mijn vader, maar zag er jaren jonger uit. Hij was een meter drieëntachtig lang, goed verzorgd, en zijn hoofd was zo glad als een meloen. Sommige mannen lijken ouder als ze kaal worden, maar Harry niet. Hij was langafstandsloper en zijn dure pak zat hem als gegoten. Zijn bureau was een toonbeeld van orde: een beeldscherm, een toetsenbord, een van de nieuwste smartphones. En één dossiermap. De rest van het bureau was zo leeg als een doek voordat de eerste penseelstreek wordt gezet.

‘Nogmaals, gecondoleerd,’ zei Harry. ‘Over jouw vader kun je wel honderd dingen zeggen, maar dominee Clayton vatte het prima samen: Adam Kilbride was een goed mens.’

Ik glimlachte geforceerd. ‘Ja, de dominee heeft het best goed gedaan, in aanmerking genomen dat hij mijn vader niet gekend heeft. Hij was niet bepaald een trouwe kerkganger. Ik neem aan dat we geboft hebben dat er iemand was die de dienst wilde leiden. Fijn dat je gekomen bent, zo hebben we het dozijn bijna volgemaakt.’

Er waren elf mensen op de begrafenis geweest, de dominee en mijzelf meegerekend. Harry was er, en drie van vaders collega’s van het bedrijf waarvoor hij had gewerkt, onder wie zijn vroegere baas Len Prentice en diens vrouw Marie. Ook was er een vriend van mijn vader die in Promise Falls een winkel in ijzerwaren had gedreven tot Home Depot aan de rand van de stad een filiaal opende en de klanten wegbleven. Zijn jongere broer Ted en zijn vrouw Roberta uit Cleveland waren ook gekomen, en een vrouw die Hannah heette, wier achternaam ik niet wist maar die even verderop aan de weg bij mijn vader woonde. En dan een vrouw die Thomas en ik nog van de middelbare school kenden, Julie McGill. Ze werkte voor de plaatselijke krant, de *Promise Falls Standard*, en had het artikel over mijn vaders ongeluk geschreven. Ze was niet gekomen om verslag te doen van de begrafenis –

door de manier waarop mijn vader om het leven was gekomen kwam hij even in het nieuws, maar hij was nooit burger van het jaar geweest of voorzitter van de Rotary of iets dergelijks. Hij was niet belangrijk genoeg voor de gemeenschap om er nog een artikel aan te wijden. Julie McGill was gekomen om mijn vader de laatste eer te bewijzen, meer niet.

De begrafenisonderneming bleef met een hoop broodjes eiersalade zitten. Ze stonden erop dat ik er een paar mee naar huis nam voor mijn broer. Ik had zijn afwezigheid verklaard door te zeggen dat hij zich niet lekker voelde, maar niemand, tenminste niemand die mijn broer kende, geloofde dat. Ik kwam in de verleiding om onderweg naar huis de broodjes uit het auto-raampje te kieperen. Laat de vogeltjes er maar van genieten, in plaats van mijn broer. Maar ik heb dat niet gedaan. Ik heb ze mee naar huis genomen en ze zijn allemaal opgegeten.

‘Ik hoopte dat je broer zou komen,’ zei Harry. ‘Het is al een tijdje geleden dat ik hem voor het laatst gezien heb.’ Eerst dacht ik dat hij het over deze bespreking had, wat ik vreemd vond omdat mijn broer niet de executeur-testamentair was. Toen besepte ik dat Harry de begrafenis bedoelde.

‘Ja, nou ja, ik heb mijn best gedaan,’ zei ik. ‘Hij was niet echt ziek.’

‘Dat dacht ik al.’

‘Ik heb geprobeerd hem over te halen, maar dat had geen zin.’

Peyton schudde meelevend zijn hoofd. ‘Je vader heeft altijd zijn best voor hem gedaan. Net als toen je moeder – die lieve Rose – nog onder ons was. Hoe lang is zij er al niet meer?’

‘Ze is in 2005 overleden.’

‘Daarna moet het nog moeilijker voor hem zijn geweest.’

‘Hij zat toen nog bij P&L,’ zei ik. Prentice en Long, de drukkerij. ‘Het werd volgens mij lastiger toen hij niet lang daarna met vervroegd pensioen ging. Omdat hij daarna voortdurend thuis was. Het vloog hem aan, maar hij was niet het type man dat ergens voor wegliep.’ Ik beet op mijn lip. ‘Mijn moeder had een manier om ermee om te gaan: zij accepteerde de dingen zoals ze waren, maar voor mijn vader was het zwaarder.’

‘Adam was eigenlijk nog jong,’ zei Harry. ‘Tweeënzestig, god nog aan toe. Ik was geschokt toen ik het hoorde.’

‘Ja, nou ja, ik ook,’ zei ik. ‘Mijn moeder heeft hem ik weet niet hoe vaak gezegd dat het gevaarlijk was om op die steile heuvel op de zitmaaier gras te maaien. Maar hij beweerde altijd dat hij wist wat hij deed. En daarbij: dat stuk van het terrein ligt een eind achter het huis – je kunt het vanaf de weg of vanaf de burens niet zien. Het is een helling van bijna vijfenveertig graden naar de beek toe. Mijn vader maaide daar altijd zijwaarts, en dan hing hij

met zijn bovenlichaam naar de heuvel, zodat de maaier niet zou kantelen.’

‘Hoe lang denken ze dat je vader daar heeft gelegen voor ze hem vonden, Ray?’

‘Hij is waarschijnlijk direct na het middageten naar buiten gegaan om het gras te maaien, en ze hebben hem pas tegen zessen gevonden. De maaimachine is gekanteld en boven op hem gevallen, en de bovenste rand van het stuur is in zijn middel terechtgekomen,’ – ik wees op mijn eigen buik – ‘z’n onderbuik, hè. En daardoor zijn zijn ingewanden verpletterd.’

‘Jezus,’ zei Harry. Hij legde zijn hand op zijn eigen buik en stelde zich voor hoeveel pijn mijn vader moest hebben geleden en god weet hoe lang.

Ik had er verder weinig aan toe te voegen.

‘Hij was een jaar jonger dan ik,’ zei Harry huiverend. ‘Af en toe gingen we samen iets drinken. Toen Rose nog leefde, speelden we nog wel eens een partijtje golf. Maar hij had het gevoel dat hij je broer niet achttien holes lang alleen thuis kon laten.’

‘Hij was er toch niet zo goed in,’ zei ik.

Harry glimlachte meesmuilend. ‘Ik zal eerlijk zijn: putten ging nog wel, maar zijn drive was waardeloos.’

Ik lachte. ‘Inderdaad.’

‘Maar toen Rose overleden was, had je vader zelfs geen tijd meer om een oefenballetje te slaan op de *driving range*.’

‘Hij gaf altijd hoog van jou op,’ zei ik. ‘Je was in de eerste plaats zijn vriend, en daarna pas zijn juridisch adviseur.’ Ze hadden elkaar minstens vijftig jaar gekend, vanaf het moment dat Harry in scheiding lag en een tijdje zijn intrek had genomen boven een schoenenwinkel, hier in Promise Falls, in noordelijk New York, omdat hij zijn huis aan zijn ex-vrouw had afgestaan. Harry grapte altijd dat het van lef getuigde dat hij zijn diensten als scheidingsadvocaat aanbood terwijl hij zich bij zijn eigen scheiding volledig had laten uitkleden.

Harry’s mobieltje liet een rinkeltje horen, om aan te geven dat er een e-mail was binnengekomen, maar hij sloeg er geen acht op.

‘De laatste keer dat ik mijn vader gesproken heb,’ zei ik met een knikje naar de smartphone, ‘zei hij dat hij overwoog ook zo’n ding aan te schaffen. Hij had een mobiele telefoon waarmee je foto’s kon nemen, maar het was een oudje, de foto’s waren niet al te best. En hij wilde een toestel waarmee je e-mails kon verzenden.’

‘Adam was niet bang voor technische nieuwigheden,’ zei Harry. Toen klapte hij in zijn handen om aan te geven dat het tijd was om over te gaan op de reden van mijn bezoek. ‘Je vertelde op de begrafenis dat je nog steeds die studio in Burlington hebt?’

Ik woonde net over de staatsgrens van New York, in Vermont.

‘Ja,’ zei ik.

‘De zaken gaan goed?’

‘Niet slecht. Maar de branche verandert.’

‘Ik heb een tekening van je gezien – noem je het zo?’

‘Jazeker,’ zei ik. ‘Illustraties. Karikaturen.’

‘Ik zag er een paar weken geleden een in de *New York Times Book Review*.

Ik weet direct of het er een van jou is. De mensen hebben allemaal grote koppen en kleine lijfjes, alsof ze ieder moment door het gewicht van hun hoofden kunnen omkieperen. En ze hebben van die zachte lijnen. Ik vind het prachtig hoe je hun huidskleur en zo aanbrengt. Hoe doe je dat?’

‘Airbrush,’ zei ik.

‘Werk je nog veel voor de *Times*?’

‘Niet zo veel als vroeger. Een database met plaatjes is veel eenvoudiger dan iemand inhuren die uit het niets een illustratie moet leveren. Kranten en tijdschriften zijn aan het bezuinigen. Ik werk tegenwoordig meer voor websites.’

‘Ontwerp je die? Websites?’

‘Nee. Ik doe het artwork en dat geef ik dan aan de websitebouwers.’

‘Je zou zeggen dat als je voor kranten en tijdschriften in New York en Washington werkt, je daar dan ook moet wonen, maar dat zal er tegenwoordig wel niet meer zo veel toe doen.’

‘Wat je niet kunt scannen en mailen, kun je met FedEx versturen,’ zei ik. Toen ik verder zweeg, sloeg Harry de map op zijn bureau open en bekeek de papieren die erin zaten.

‘Ray, ik neem aan dat je het testament van je vader hebt gezien,’ zei hij.

‘Ja.’

‘Hij had het heel lang niet bijgewerkt. Na de dood van je moeder heeft hij een paar dingen veranderd. Maar waar het om gaat: ik kwam hem een keer toevallig tegen, hij zat koffie te drinken bij Kelly’s en bood mij er ook een aan. Hij zat alleen aan een tafeltje bij het raam, keek naar buiten en af en toe in de *Standard*, maar die las hij niet echt. Ik had hem daar wel vaker zien zitten, alsof hij soms even alleen moest zijn, weg van het huis. Maar goed, hij wenkte me en zei dat hij overwoog om het aan te passen, zijn testament dus, en dat hij misschien een aantal bijzondere bepalingen wilde opnemen, maar dat is er nooit meer van gekomen.’

‘Dat wist ik niet,’ zei ik. ‘Maar het verbaast me eigenlijk niet. Gezien de toestand met mijn broer kan ik me voorstellen dat hij aan de een meer wilde nalaten dan aan de ander.’

‘Eerlijk gezegd zou ik, als Adam hier was gekomen om veranderingen aan te brengen, mijn best hebben gedaan om hem uit het hoofd te praten het ene kind boven het andere te bevoordelen. Ik had tegen hem gezegd dat je je kinderen het beste gelijk kunt behandelen, anders leidt het na je dood tot scheve gezichten. Natuurlijk was het uiteindelijk zijn beslissing. Maar hoewel het testament in zijn huidige staat redelijk ongecompliceerd is, zijn er toch dingen waarover je zult moeten nadenken.’

Ik zag voor me hoe mijn vader bij Kelly’s zat, alleen aan een tafeltje. Sinds de dood van mijn moeder had hij tijd genoeg voor zichzelf, ook al was hij in de letterlijke zin van het woord niet alleen. Hij hoefde het huis niet uit om zich af te zonderen, maar ik begreep wel dat hij er behoefte aan had te ontsnappen. Soms moet je wéten dat je absoluut alleen bent, dan wil je een andere omgeving. Het maakte me verdrietig hierover na te denken.

‘Dan neem ik aan dat het nu fiftyfifty is,’ zei ik. ‘Als de nalatenschap geliquideerd is, gaat de ene helft naar mij en de andere naar mijn broer.’

‘Ja. Het huis en de aandelen.’

‘Die aandelen, dat zal zo’n ton zijn,’ zei ik. ‘Dat is wat mijn moeder en hij opzij hebben kunnen leggen voor hun pensioen. Ze hebben jaren gespaard. Ze hebben nooit een cent aan zichzelf uitgegeven. Hij zou het met die ton tot zijn dood hebben kunnen uitzingen.’ Ik verbeterde mezelf: ‘Als hij nog twintig of dertig jaar had geleefd, bedoel ik. En dan is er ook nog een levensverzekering, heb ik begrepen, maar dat is een klein bedrag.’

Harry Peyton knikte, leunde achterover in zijn stoel, vlocht zijn vingers achter zijn hoofd ineen. Hij zoog tussen zijn tanden lucht naar binnen. ‘Je moet beslissen wat je met het huis doet. Je hebt het recht om het te koop te zetten en de opbrengst met je broer te delen. Er rust geen hypotheek meer op, en ik denk dat je er drie à vier ton voor kunt krijgen.’

‘Zoiets, ja,’ zei ik. ‘Er zit bijna zesenthalve hectare grond bij.’

‘Dan zouden jullie, als je dat ervoor krijgt, allebei op een kwart miljoen uitkomen, zo om en nabij. Dat is geen slecht bedrag, alles in aanmerking genomen. Hoe oud ben je, Ray?’

‘Zevenendertig.’

‘En je broer is twee jaar jonger?’

‘Ja.’

Peyton knikte langzaam. ‘Als het verstandig belegd wordt, zal hij er een hele tijd mee vooruit kunnen. Maar hij is nog jong, en het duurt nog wel even voor hij zijn ouderdomspensioen krijgt. Hij is niet geschikt voor een baantje, heb ik van je vader begrepen.’

Ik aarzelde. ‘Klopt.’

‘Voor jou, tja, voor jou is het geld iets anders. Je kunt het beleggen, je kunt een groter huis kopen voor als je – ik weet dat je niet getrouwd bent, Ray, maar eens zul je iemand tegenkomen en dan krijg je kinderen...’

‘Tja’ zei ik. Ik was een paar keer bijna getrouwd geweest toen ik in de twintig was, maar het was er nooit daadwerkelijk van gekomen. ‘Ik zie mezelf geen kinderen krijgen.’

‘Je weet maar nooit.’ Hij wuifde weer met zijn hand. ‘Dat gaat me verder niet aan, behalve in een onofficiële rol, want ik denk dat je vader hoopte dat ik me om jullie jongens zou bekommeren en jullie raad zou geven als dat kan.’ Hij lachte. ‘Maar jullie zijn natuurlijk geen jongens meer. Dat is al heel lang geleden.’

‘Ik waardeer je adviezen, Harry.’

‘Wat ik wil zeggen, Ray: voor jou is het een meevallertje, maar zonder dat geld had je het ook prima gered. Jij verdient een goede boterham, en als het tegenzit met je werk, zul je iets anders vinden, jij komt wel op je pootjes terecht. Maar voor je broer is deze erfenis het enige wat hij ooit zal hebben. Hij heeft dat geld van het huis nodig om zijn hoofd boven water te houden, vooropgesteld dat hij een woning vindt, iets geschikts, met huursubsidie of zo.’

‘Daar heb ik al over zitten nadenken,’ zei ik.

‘Maar wat ik me afvroeg, zal het je lukken hem het huis uit te krijgen? Ik bedoel niet alleen voor een middagje, maar voor altijd?’

Ik keek de kamer rond, alsof ik daar het antwoord kon vinden. ‘Ik weet het niet. Het is niet zo dat hij – hoe heet dat ook weer? – agorafobie heeft. Het lukte mijn vader wel om hem af en toe naar buiten te krijgen, meestal voor afspraken met zijn arts.’ Ik vond het moeilijk om ‘psychiater’ te zeggen, maar Harry kende de situatie. ‘Het is niet zozeer een probleem om hem naar buiten te krijgen, het is een probleem om hem van zijn toetsenbord los te weken. Als mijn vader en hij weggingen, dan kwamen ze allebei behoorlijk uitgeput terug. Nee, ik verheug me er niet op hem te moeten verhuizen en in een nieuw huis te installeren.’

Harry zei: ‘Nou, ik zal de zaken in gang brengen. Het fijne voor jou is dat je als executeur-testamentair weinig hoeft te doen, behalve af en toe langskomen om je handtekening te zetten. Soms heb ik je ergens voor nodig, dan vraag ik Alice je een belletje te geven. Je zult wellicht het huis willen laten taxeren, dan weet je wat het zal opbrengen.’ Hij bladerde door zijn papieren. ‘Ik geloof dat ik hier al je telefoonnummers heb, en je e-mailadres.’

‘Ja,’ zei ik.

‘En je wist waarschijnlijk wel – je vader heeft me een kopie van zijn polis

gestuurd voor het dossier – dat zijn levensverzekering extra uitkeert bij dood door ongeval.’

‘Dat wist ik niet.’

‘Nog eens vijftigduizend. Weer wat centjes voor in de pot.’ Harry zweeg even terwijl ik dit nieuws verwerkte. ‘Je blijft nog een poosje hier voor je weer teruggaat naar Burlington?’

‘Tot ik alles geregeld heb.’

We waren klaar, althans voorlopig. Terwijl Harry met me meeliep naar de deur legde hij zijn hand op mijn arm.

‘Ray,’ zei hij voorzichtig, ‘wat denk je, als je broer had gemerkt hoe lang je vader al weg was uit huis, als hij wat eerder naar hem was gaan zoeken, zou dat verschil hebben gemaakt?’

Ik had mezelf die vraag ook gesteld. Mijn vader, die net aan de andere kant van de heuvel tegen de grond werd gedrukt, een paar uur voor mijn broer hem had gevonden. Het moest een hoop kabaal hebben gemaakt toen het ongeluk gebeurde. De zitmaaier die omkieperde, de loeiend ronddraaiende messen.

Had hij geroepen? En als hij dat had gedaan, zou dat boven het geluid van de maaimachine uit te horen zijn geweest? Zouden die geluiden over de heuvel tot in het huis zijn doorgedrongen?

Mijn broer had waarschijnlijk helemaal niets gehoord.

‘Ik hou mezelf voor dat het geen verschil had gemaakt,’ zei ik. ‘Het heeft geen zin iets anders te denken.’

Harry knikte begripvol. ‘Ik denk dat dat de beste houding is. Wat gebeurd is, is gebeurd. Je kunt de klok niet terugzetten.’ Ik vroeg me af of Harry met nog een cliché zou komen, maar in plaats daarvan zei hij: ‘Hij gaat echt helemaal op in zijn eigen wereldje, hè?’

‘Ja, je weet niet half hoe erg het is,’ zei ik.

2

Ik stapte in mijn auto en reed terug naar het huis van mijn vader.

Nadat mama was overleden, had ik het nog heel lang beschouwd als het huis van mijn ouders, ook al woonde mijn vader daar zonder haar. Het duurde wel een jaar voordat ik er niet meer zo over dacht. Mijn vader was nog geen week dood, en ik wist dat het een tijdje zou duren voor ik het huis niet meer als zijn huis zou beschouwen.

Maar het was niet van hem. Niet meer. Het was van mij.

En van mijn broer.

Ik had hier nooit gewoond. Er was een logeerkamer waar ik sliep als ik op bezoek kwam, maar hier lagen geen herinneringen aan mijn jeugd. Geen lade vol *Playboys* en *Penthouses*, geen autootjes op planken, geen posters aan de muur. Mijn ouders hadden dit huis gekocht toen ik eenentwintig was. Ik was het huis al uit, het huis aan Stonywood Drive, in het centrum van Promise Falls. Mijn ouders hadden gehoopt dat een van hun zonen carrière zou maken, maar hadden die droom opgeschort toen ik mijn studie aan de universiteit van Albany afbrak en een baantje kreeg bij een galerie in Beekman Street in Saratoga Springs.

Mijn ouders waren nooit boeren geweest, maar dit huis was precies wat ze zochten. In de eerste plaats omdat het buiten lag, de dichtstbijzijnde burens woonden een paar honderd meter verderop. Ze hadden er hun privacy. Ze zaten wat afgelegen. Het beperkte de kans op een nieuw incident.

Ten tweede was het voor mijn vader toch een relatief korte rit naar zijn werk. Maar in plaats van naar Promise Falls te rijden en het centrum te doorkruisen om er aan de andere kant weer uit te komen, nam hij een omweg over de ringweg die eind jaren zeventig was aangelegd. Papa had altijd met veel plezier voor P&L gewerkt. Hij wilde niet op zoek naar een baan dichterbij huis.

Ten derde was het een erg leuk huis, met de dakkapellen en de veranda rondom. Mijn moeder had het heerlijk gevonden om op die veranda te zitten, drie seizoenen per jaar. Er hoorde een grote schuur bij het huis, die mijn

vader niet echt nodig had, behalve dan om zijn gereedschap in op te bergen en de zitmaaier te stallen. Maar ze vonden het ding er leuk uitzien, ook al werd er niet iedere herfst hooi in opgeslagen.

Er zat veel grond bij het huis, maar mijn ouders onderhielden slechts een kleine hectare. Achter het huis lag een uitgestrekt grasveld. Ongeveer achttien meter was het vlak terrein, daarna liep het schuin naar beneden af, naar de beek die uit het zicht naar de rivier kronkelde, die naar het centrum van de stad stroomde en daar de waterval van Promise Falls vormde.

Ik was nog maar één keer naar de beek gelopen sinds ik thuis was gekomen. Daar wachtte mij een taak, als ik die eindelijk aan zou durven.

Een deel van het vlakke, boomloze land, voorbij het stuk dat mijn vader onderhield, was verpacht aan boerderijen in de buurt. Jarenlang had dat mijn ouders een extra – hoewel miniem – inkomen opgeleverd. Het dichtstbijzijnde bos lag aan de andere kant van de weg. Als je van die weg de oprit op reed, stonden het huis en de schuur aan de horizon als een paar dozen op een platte goederenwagon. Mijn moeder zei altijd dat ze een lange oprit prettig vond: als ze iemand op de oprit zag – wat niet vaak het geval was, zij was de eerste om dat toe te geven – had ze tijd genoeg om zich op het bezoek voor te bereiden.

‘De mensen komen meestal niet langs met goed nieuws,’ heeft ze meer dan eens gezegd. Dat was in ieder geval haar ervaring geweest, vooral die keer toen ze nog een jong meisje was en regeringsambtenaren bij haar moeder langs waren gekomen om te vertellen dat haar man niet uit Korea terug zou keren.

Ik reed door tot vlak bij het trapje van de veranda en zette mijn fourwheeldrive Audi Q5 naast mijn vaders tien jaar oude Chrysler minivan. Hij vond een Duitse auto maar niets, hij was van mening dat je de economie van landen die we eens hadden bevochten, niet moest steunen. ‘Als we auto’s uit Noord-Vietnam gaan importeren,’ had hij een paar maanden geleden gezegd, ‘neem jij er zeker een.’ Omdat dit zo’n punt voor hem was, had ik aangeboden zijn geliefde Sony-tv terug te brengen; het beeldscherm was groot genoeg om de puck te zien als hij naar de play-offs van de Stanley Cup keek. ‘Omdat het een Japans toestel is, en zo,’ zei ik.

‘Als je een vinger naar dat ding uitsteekt, krijg je een dreun,’ zei hij.

Ik liep met twee treden tegelijk het trapje van de veranda op, deed de voordeur van het slot – ik had de huissleutel niet van mijn vaders sleutelring hoeven halen, ik had er zelf al een – en liep naar de keuken. De klok aan de muur liet zien dat het bijna half vijf was. Tijd om te bedenken wat we moesten eten.